

Granskning av Hållbar miljömässig utveckling

Upplands-Bro kommun

KPMG AB

2017-08-28

Antal sidor 14

2017-08-28

Innehåll

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	3
2.1	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2	Avgränsning	3
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Ansvarig nämnd/styrelse	4
2.5	Projektorganisation	4
2.6	Metod	4
3	Kommunens miljöarbete	5
3.1	Miljöplan med lokala mål 2010-2030	5
3.1.1	Styrande dokument – Nationella och regionala krav och rekommendationer	5
3.1.2	lakttagelser nuläge	6
3.1.3	Kommentarer	8
3.2	Upphandlingspolicy	9
3.2.1	Styrande dokument – Nationella krav	9
3.2.2	lakttagelser – nuläge	9
3.2.3	Kommentarer	10
3.3	Kommunens miljöledningssystem	10
3.3.1	Naturvårdsverkets beskrivning av miljöledningssystem	10
3.3.2	lakttagelser nuläge	10
3.3.3	Kommentarer	11
3.4	Information och redovisning av kommunens miljöarbete	12
3.4.1	lakttagelser nuläge	12
3.4.2	Kommentarer	12
4	Sammanfattande bedömning	13

1 Sammanfattning

Kommunernas miljöarbete är viktigt för att nå de 16 övergripande miljömålen beslutade av riksdagen år 1999. Genom att översätta nationella och regionala miljömål till lokala mål och åtgärder blir miljömålen redskap för den lokala politiken. Kopplat till detta krävs ett effektivt och systematiskt miljöarbete för att bemöta nuvarande och framtida utmaningar. Att kommuner organiserar, systematiserar och kommunicerar sitt miljöarbete och sin miljöstrategi är en förutsättning för att nå miljömålen. Ett ineffektivt miljöarbete riskerar att få negativa konsekvenser från lokal till global nivå.

KPMG har av Upplands-Bro kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete för att uppnå en hållbar miljömässig utveckling. Uppdraget ingår i revisionsplanen för 2017.

Genomförd granskning har visat att det förekommit brister i Upplands-Bro kommuns arbete för en hållbar miljömässig utveckling under den granskade tidsperioden. Dock har kommunen iscensatt en pågående omstrukturering av miljöarbetet för att åtgärda bristerna. Den sammanfattande bedömningen grundar sig på följande identifierade slutsatser:

- Det införs ett miljöledningssystem med syfte att förankra, strukturera och systematisera miljöarbetet i kommunen. (3.2.3)
- Måluppfyllelsen av de mätbara delmålen i Miljöplan 2010-2030 har varit låg. Endast 5 av 23 mål uppfylldes år 2015, som var det senaste året då resultat kopplat till de mätbara delmålen redovisades. (3.1.3)
- Den låga måluppfyllelsen har delvis berott på att arbetet för att nå miljömålen inte fått fäste i kommunens alla verksamheter. (3.1.3)
- Miljöplan 2010-2030 har tydliga och mätbara mål. (3.1.3)
- Det har fastställts beslut för att effektivisera miljöarbetet. (3.2.3)
- Upphandlingar genomförs med miljöbedömningar utifrån de antagna miljömålen. (3.2.3)
- Informationskampanjer rörande kommunens miljöarbete bör följas upp. (3.4.3)

Införandet av ett miljöledningssystem innebär större möjligheter att förankra miljöarbetet i kommunens alla verksamheter samt att strukturerat arbeta för att skapa en hållbar utveckling.

2 Bakgrund

KPMG har av Upplands-Bro kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens arbete för att uppnå en hållbar miljömässig utveckling. Uppdraget ingår i revisionsplanen för 2017.

Kommunernas arbete är mycket viktigt för att nå de 16 övergripande miljömålen beslutade av riksdagen år 1999. Genom att översätta nationella och regionala miljömål till lokala mål och åtgärder blir miljömålen redskap för den lokala politiken. Kopplat till detta krävs ett effektivt och systematiskt miljöarbete för att bemöta nuvarande och framtida utmaningar. Att kommunen organiserar, systematiserar och kommunicerar sitt miljöarbete och sin miljöstrategi är en förutsättning för att nå miljömålen. Ett ineffektivt miljöarbete riskerar att få negativa konsekvenser från lokal till global nivå.

Granskningen har utgått från de krav som ställs i Miljöbalken på kommuner för att uppnå det övergripande målet om en hållbar utveckling. Dessa krav syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Vidare utgås från de mål som Sveriges riksdag och Stockholms län beslutat.

Granskningen tar även hänsyn till de miljökrav som ställs i Lag om offentlig upphandling då en revisionsfråga berör upphandling.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om Upplands-Bro kommuns miljöarbete på ett effektivt sätt bidrar till att uppfylla de interna målen.

Övergripande revisionsfråga för uppföljningen blir följande:

Bidrar kommunens arbete på ett genomgående och effektivt sätt till att uppfylla miljömålen som återfinns i Miljöplan med lokala miljömål 2010-2030?

Den övergripande revisionsfrågan besvaras genom följande delfrågor:

- Beaktas miljömålen vid upphandling av tjänster och varor?
- Har verksamheten en god kunskap avseende miljölagar samt andra krav och uppfyller verksamheten dessa?
- På vilket sätt redovisar och informerar kommunen om sitt miljöarbete?
- Är miljömålen mätbara och har de mätbara delmålen i miljöplanen uppnåtts?

2.2 Avgränsning

Granskningen omfattar miljöarbetet från 2015 och framåt.

2.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar. Revisionskriterierna kan ofta hämtas från lagar och förarbeten eller interna regelverk, policyer och fullmäktigebeslut. Revisionskriterierna kan också ha sin grund i jämförbar praxis.

2017-08-28

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller:

- Miljöbalken
- Lagen om offentlig upphandling
- De 16 nationella miljökvalitetsmålen
- Klimat- och energistrategi för Stockholms län
- Kommunens Miljömål 2010-2030
- Kommunens Upphandlingspolicy

2.4 Ansvarig nämnd/styrelse

Granskningen avser Kommunstyrelsen.

2.5 Projektorganisation

Granskningen har utförts av Patrik Hellberg, kommunal yrkesrevisor, under ledning av Anders Petersson, certifierad kommunal yrkesrevisor.

2.6 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentsstudier
- Intervjuer
- Analys
- Saklighetsgranskning av rapporten

De dokument från Upplands-Bro kommun som granskats är:

- Miljöplan 2010-2030
- Miljöutredning 2015
- Kommunens Verksamhetsplan 2016 & 2017

De dokument som granskats ska, för att vara giltiga enligt rådande regelverk, gälla för nuvarande mandatperiod.

3 Kommunens miljöarbete

3.1 Miljöplan med lokala mål 2010-2030

3.1.1 Styrande dokument – Nationella och regionala krav och rekommendationer

Miljöbalken trädde i kraft 1 januari 1999. Dess syfte är att främja en hållbar utveckling som gör det möjligt för nuvarande och kommande generationer att leva i en hälsosam och god miljö. Miljöbalken berör alla former av åtgärder, oberoende av om de ingår i den enskildes dagliga liv eller i någon form av näringsverksamhet.¹ Miljöbalken ska tillämpas så att:

1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
3. den biologiska mångfalden bevaras,
4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och
5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Utöver miljöbalken har Riksdagen beslutat att det ska finnas ett övergripande mål för miljöpolitiken som bedrivs inom alla verksamheter. Målet är att vi år 2020 ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. I samband med detta beslutade även riksdagen om 16 miljö kvalitetsmål som sträcker sig fram till år 2020.² Dessa är:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giffri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Säker strålmiljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker

¹ <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Rattsinformation/Miljobalken/Information-kopplat-till-miljobalken/>

² Naturvårdsverket "De svenska miljömålen – en introduktion", s. 1

2017-08-28

- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- Storslagen fjällmiljö
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv³

Med utgångspunkt i de 16 nationella målen samt länets kommuners förutsättningar och ambitioner har Stockholms län tagit fram tre målområden med fem tillhörande mål som ska stå i fokus för de regionala miljöarbetet. Dessa är:

- **Mål för minskade utsläpp**
  - Länets utsläpp av växthusgaser utanför handeln med utsläppsätter minskar med 19 procent till år 2020 jämfört med 2005. Verksamheter som regleras av handel med utsläppsätter minskar samtidigt sina utsläpp med 30 procent till år 2020
- **Mål för energianvändning**
  - Regionens energianvändning är 20 procent effektivare år 2020 jämfört med år 2008, mätt i energiintensitet (tillförd energi per BNP-enhet i fasta priser).
  - De klimatpåverkande utsläpp som energianvändningen ger upphov till minskar med 30 procent per invånare till år 2020 (ton CO₂-ekvivalenter) jämfört med år 2005 och med 40 procent till år 2030.
  - År 2020 är 16 procent av energianvändningen inom transportsektorn förnybar
- **Mål för förnybara energikällor**
  - Energiproduktionen i länet sker år 2020 till 90 procent med förnybara bränslen, spetslastproduktion oräknad. År 2030 sker den till 100 procent med förnybara bränslen.

3.1.2 Iakttagelser nuläge

Kommuner och regioner har en viktig roll för, och en stor möjlighet att påverka, arbetet med att nå miljö kvalitetsmålen. Naturvårdsverket lyfter särskilt fram områden såsom bebyggelse, utformningen av infrastruktur samt hur grönområden och kulturmiljöer tas omhand och nyttjas. Miljömålen är ett viktigt verktyg för kommunernas utformning av klimatstrategier och därmed även arbetet för en hållbar utveckling.

I verksamhetsplanerna för år 2015, 2016 och 2017 beskrivs det att de kommunala bolagen i Upplands-Bro ska vara med och skapa ett långsiktigt hållbart samhälle. Därutöver ska personal ha kompetens och hög medvetenhet om god miljö. Miljömålen ska implementeras i alla bolag samt att bolagen har rätt att på egen hand lägga till egna, specifika miljömål.

Utifrån nationella och regionala mål och riktlinjer samt utifrån kommunens lokala miljöutmaningar antog kommunfullmäktige 2010 att införa en miljöplan med lokala

³ Naturvårdsverket "De svenska miljömålen – en introduktion", s. 9-24

2017-08-28

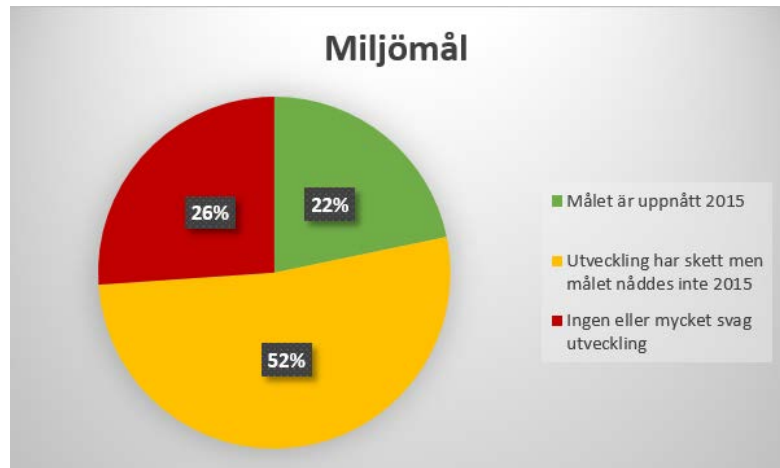
miljömål.⁴ Miljöavdelningen har i uppgift att arbeta med tillsyn och kontroll av miljöarbetet i kommunen. Miljöplanen är det styrdokument som ska gälla för miljöarbetet i kommunen,⁵ fram till att Plan för hållbar utveckling presenteras och förmodligen antas hösten 2017.

I Miljöplanen beskrivs en vision där Upplands-Bros kommun ska föregå med gott exempel genom att ha en grön profil. Miljöaspekten och kretsloppstänkandet ska vara en naturlig del av planering, utförande och uppföljning i kommunens alla verksamheter. De lokala miljömålen är indelade i tre miljömålsområden. Dessa är:

- Effektivare användning av energi och transporter
- Giftfria och resurssnåla kretslopp
- Hushållning med mark, vatten och bebyggd miljö

Figur 1: Måluppfyllelse 2015 delmål miljöplan

För varje miljöområde har det satts upp långsiktiga mål samt mätbara delmål. Varje år har de mätbara delmålen redovisats i miljöbokslutet, förutom 2016. När det gäller måluppfyllelsen av de 23 mätbara delmålen har det framkommit att 5 av de 23 delmålen var uppfyllda i slutet av 2015, det vill säga knappt 22 %.

År 2016 redovisades inte kommunen hur många av de antagna målen som var uppnådda. Detta med anledning av att en majoritet av delmålen i Miljöplan 2010-2030 var tidsatta fram till år 2015. Dessa redovisades som ovan beskrivet i miljöbokslutet för 2015. I miljöbokslutet för 2016 fokuserades det istället på de långsiktiga målen. Miljöarbetet under 2016 präglades till stor del av miljöutredningen som beskrivs i avsnitt 3.3. Det har framkommit i intervju med miljöstrategen att arbetet med miljöutredningen och utformningen av det nya miljöledningssystemet innebar att verksamheten behövde prioritera detta och därmed lades mindre fokus på arbetet med att uppnå miljömålen under året.

I intervju med kommunens miljöstrateg förklarades det att det har funnits en ovilja inom kommunen att följa riktlinjerna i miljöplanen. Dock framhölls det att detta har blivit bättre från det att miljöarbetet utifrån Miljöplan 2010-2030 inleddes fram till idag. Kännedom om miljöarbetet har beskrivits som låg, men även det är något som förbättrats tack vare arbetet utifrån Miljöplanen. Kännedom om miljöarbetet är något

⁴ Upplands-Bro kommun, miljöplan: <http://kultur.upplands-bro.se/bo--bygga/overgripande-planering/miljoplan.html>

⁵ Miljöplan 2010-2030 s. 4

2017-08-28

som förväntas förbättras ytterligare i kombination med införandet av miljöledningssystemet.

Kommunens miljöstrateg berättade att miljöplanens delmål upplevdes som hämmande i vissa situationer och att vissa av delmålen inte längre var aktuella för det miljöarbete som i dagsläget utförs. I budget för 2017 har miljömålen förändrats. Detta för att de ska vara tydligare och mer mätbara. Inför budgetprocessen 2018 ska målen tydligare integreras i kommunens befintliga styrprocess. Därutöver kommer Upplands-Bro kommun under hösten 2017 att utveckla en Plan för hållbar utveckling i Upplands-Bro. Dokumentet ska ersätta miljöplanen och lyfta fram prioriterade områden för en social, ekonomisk och ekologisk hållbar utveckling i kommunen. Syftet med planen är att sammanlänka kommunens miljöstrategi med arbetet att införa ett miljöledningssystem. Plan för hållbar utveckling kommer att baseras på omvärldsbevakning med mål och ramverk för hållbarhetsarbete som finns på nationell, regional och lokal nivå i fokus.

Det har enligt miljöstrategen påtalats från flera anställda att det finns ett behov av att öka kunskapen och medvetenheten hos kommunens anställda gällande miljöfrågor. Därmed har miljöavdelningen lagt resurser på att utveckla kommunens webbaserade miljöutbildning. Miljöutbildningen är tänkt att just öka medvetenheten och kunskapen på ett systematiskt sätt inom kommunen för att uppnå ett mer målmedvetet arbetssätt för en god miljö. Miljöutbildningen kommer att kontinuerligt följas upp för att säkerställa att dess syfte uppnås.

3.1.3 Kommentarer

En låg kännedom om och ovilja att arbeta utifrån miljöplanens riktlinjer i kommunens organisation innebär att det blir svårt att nå de målen som antagits i miljöplanen. Detta är något som visar sig i miljöbokslutet 2015 där 18 av 23 mål, eller drygt 78 %, inte uppnåddes. Att kommunicera miljöarbetet i hela kommunen är av stor vikt för att uppnå de antagna målen. Detta är något som bör åtgärdas.

De miljömål som kommunen använt sig av är mätbara, framförallt genom de så kallade mätbara delmålen. Några av de långsiktiga målen framstår som svagt formulerade ur resultatsynpunkt. Ett exempel på ett sådant mål är: "minskat fossilt koldioxidutsläpp". Detta kompletteras dock av delmålet: "Utsläppen av fossil koldioxid ska minska med 50 % till år 2020 med 2008 som basår". I och med att delmålen är kopplade till de långsiktiga målen görs miljömålen mätbara. Det finns risker med att endast utgå från de långsiktiga målen i bedömningen av miljöarbetet, likt hur det redovisades i miljöbokslutet för 2016. Detta då ett tydligt resultat av miljöarbetet blir svårt att utläsa. Delmålen gör det möjligt att följa resultatet av miljöarbetet varje år. Då de långsiktiga målen och delmålen kompletterar varandra fanns det anledning att redovisa båda typerna av mål för att få en rättvisande bild av miljöarbetet under 2016. Miljöplanen och miljömålen uppdateras genom arbetet med Plan för hållbar utveckling.

Generellt rekommenderar vi att de antagna miljömålen kommuniceras tydligt i hela kommunen för att uppnå ett målmedvetet och strukturerat miljöarbete. Därutöver finns det anledning att kommunicera vikten av att alla deltar i arbetet med att uppnå ett gott miljöarbete och därigenom en god miljö. Ett mer systematiskt miljöarbete kan uppnås genom den webbaserade miljöutbildningen. Vi bedömer det som viktigt att miljöutbildningen följs upp och utvärderas. Även det nya miljöledningssystemet som

2017-08-28

beskrivs i avsnitt 3.3 bedöms som positivt för att åtgärda brister rörande kännedom och medvetenhet om miljöarbetet i kommunens verksamhet.

3.2 Upphandlingspolicy

3.2.1 Styrande dokument – Nationella krav

Upphandlingsmyndigheten beskriver vikten av upphandling med miljöhänsyn på följande sätt: ”Upphandling är ett viktigt styrmedel för att nå samhällspolitiska mål. Att ta miljöhänsyn och sociala hänsyn i upphandlingen bidrar till en hållbar utveckling och till att nå de nationella miljö kvalitetsmålen.”⁶ Det är möjligt för myndigheter att diskvalificera anbudsgivare som gjort sig skyldiga till brott mot miljölagstiftning. Det finns dock ingen skyldighet för upphandlande myndigheter att genomföra efterforskningar eller rutinmässigt begära att leverantören bifogar handlingar som visar att det inte finns grund för uteslutning på grund av brott.

4 Kap 3§ Lag (2016:1145) om offentlig upphandling gör gällande att ” En upphandlande myndighet bör beakta miljöhänsyn, sociala och arbetsrättsliga hänsyn vid offentlig upphandling om upphandlingens art motiverar detta.”

3.2.2 Iakttagelser – nuläge

Den nu gällande upphandlingspolicyn för Upplands-Bro kommun antogs av Kommunfullmäktige den 17 februari 2016. I upphandlingspolicyn förklaras det att all upphandling och inköp inom kommunen ska präglas av bland annat hållbarhet. Hållbar upphandling beskrivs på följande vis:

”Upplands Bro kommun ska sträva mot en hållbar utveckling där livscykelperspektivet ska vara en naturlig del i kommunens verksamheter. Att ställa krav i upphandlingen är ett kraftfullt verktyg för att nå en hållbar samhällsutveckling där kommunen ska föregå med gott exempel.

”Hållbar upphandling omfattar att ställa miljökrav, etiska krav och sociala krav i enlighet med rådande lagstiftning och EU-direktiv. För varje upphandlingsområde kan olika typer av krav ställas och det ska därför i ett tidigt skede göras en bedömning av vilka typer av krav som ska ställas samt på vilket sätt kravet kan följas upp. Upplands-Bro kommun ska sträva efter att ställa tydliga och väldefinierade krav inom prioriterade upphandlingsområden i enlighet med beslutade mål i rådande miljöplan och rutiner för hållbar upphandling samt andra för kommunen relevanta handlingsplaner”

Vid avstämning med upphandlingsstrategi framkom det att miljöbedömningar genomförs vid varje upphandling utifrån upphandlingspolicyn. Detta görs i enlighet med riktlinjerna i miljöplanen. Miljöbedömningarna dokumenteras inte och de genomförs utan en standardiserad modell. Det som styr bedömningarna är svensk lag och EU-lag samt kommunens egna riktlinjer för hållbar upphandling som beskrivits ovan. Det framkom även att tjänstemännen emellanåt använder upphandlingsmyndighetens riktlinjer för att genomföra miljöbedömningen.

⁶ Upphandlingsmyndigheten, ”Hållbarhet”: <http://www.upphandlingsmyndigheten.se/hallbarhet/>

2017-08-28

3.2.3 Kommentarer

Kommunen har en uppdaterad upphandlingspolicy innehållande en beskrivning av upphandlingens roll för att nå en hållbar utveckling. Kommunen följer gällande miljölagstiftning i sitt upphandlingsarbete.

Kommunens miljöarbete skulle gynnas av att på ett tydligare sätt koppla samman de antagna miljömålen och upphandlingspolicyen. Det finns även anledning att dokumentera de miljöbedömningar som genomförs vid upphandlingar för att ha möjlighet att följa upp och utvärdera dessa.

3.3 Kommunens miljöledningssystem

3.3.1 Naturvårdsverkets beskrivning av miljöledningssystem

Ett sätt att bedriva ett effektivt och strukturerat miljöarbete är att göra det med hjälp av ett miljöledningssystem i verksamheten. Naturvårdsverket bedömer att desto fler arbetsplatser som arbetar systematiskt med miljöhänsyn och med hjälp av ett miljöledningssystem ger en minskad miljöbelastning. Ett miljöledningssystem ska inte ses som en indikator på hur bra en kommuns miljöarbete är, detta då varje kommun sätter sina egna mål i miljöledningssystemet med ett baskrav att gällande miljölagstiftning följs. Miljöledningssystemet bör betraktas som ett verktyg för att uppnå de miljömål som kommunfullmäktige antagit.

3.3.2 Iakttagelser nuläge

Kommunstyrelsen beslutade 2014 att kommunen ska införa ett miljöledningssystem. Detta för att stärka sitt arbete att nå målet att vara en grön kommun i utveckling.

2015 genomförde kommunen en miljöutredning. I utredningen beskrevs kommunen ha goda organisatoriska förutsättningar för miljöarbete. Dock framkom det även att kommunens miljöarbete behövde förankras tydligare i organisationen samt struktureras med roller och ansvar i en högre grad. Framförallt behövdes miljöorganisationen förankras tydligare i kommunledningsgruppen. Det framfördes även ett behov av att rangordna/prioritera de viktigaste miljöaspekterna så att de fångas upp av miljömål, handlingsplaner och dokumenterade rutiner. Kommunbolagen behövde knytas upp på ett tydligare sätt i miljöarbetet. För att uppnå relevanta långsiktiga miljömål på ett effektivt sätt fastslogs det att det krävdes ett systematiskt och strukturerat miljöledningssystem.

Miljöutredningen var första steget i arbetet att införa ett miljöledningssystem för kommunen. I och med utredningen har kommunen kunnat kartlägga vilken miljöpåverkan kommunens verksamhet har och vilka åtgärder som kommer att krävas. Kommunens miljöledningssystem beskrivs såhär:

”För att kommunen ska bli verkningsfull i att omsätta våra ambitioner och mål inom miljöområdet måste vårt arbete omsättas i ett strukturerat ledningssystem och bli en naturlig del i det övergripande ledningsarbetet. Till vår hjälp har vi valt miljöledningssystem, vilken baserar sig på följande metodik;

- **Planera;** Fastställ vilka mål och processer som krävs för att åstadkomma resultat som överensstämmer med organisationens miljöambitioner.

2017-08-28

- **Genomföra;** Införa processerna.
- **Följa upp;** Övervaka och mät processer med utgångspunkt i miljöambitioner, övergripande och detaljerade mål, lagar och andra krav och rapportera resultaten.
- **Förbättra;** Vidta åtgärder för att ständigt förbättra miljöledningssystemets resultat.

Upplands-Bros miljöledningsarbete kommer att bygga på den bild som du ser nedan”

Figur 2: Beskrivning av Upplands-Bro kommuns miljöledningssystem

Källa: Bild från Miljöstrateg

Arbetet med att införa och förankra miljöledningssystemet i kommunens verksamhet är pågående. Samtidigt som arbetet med att förankra miljöledningssystemet genomförs, utvecklas även en Plan för hållbar utveckling under hösten 2017.

Kommundirektören kommer att ha ett övergripande ansvar över miljöledningssystemet. Därutöver kommer kommunledningsgruppen att fungera som styrgrupp för miljöledningssystemet. Det operativa ansvaret för att se till att kommunens miljöledningsarbete bedrivs och följer kraven i Svensk Miljöbas har miljöstrategen. Miljöstrategen har även ansvar, tillsammans med hållbarhetsstrategen, att utveckla miljöledningsarbetet och avrapportera arbetet till kommunledningsgruppen. Utöver detta finns det sex miljöombud som ingår i kommunens miljöombudsgrupp. De arbetar på kontors-/förvaltnings-/bolagsledningens uppdrag och representerar sitt kontor/bolag i arbetet med att införa och förankra miljöledningssystemet i kommunens verksamheter.

3.3.3 Kommentarer

Kommunen arbetar i nuläget med att införa ett miljöledningssystem. Behovet av att ta ett nytt grepp för att förankra och öka medvetenheten kring miljöarbetet i kommunens alla verksamheter har framkommit genom en låg måluppfyllelse av miljöplanens mätbara mål och kommunens verksamheters emellanåt ineffektiva sätt att arbeta med

2017-08-28

miljöfrågor. Ett ledningssystem ger utrymme och möjlighet att arbeta mer strukturerat och systematiskt med miljöfrågor i kommunens alla verksamheter. Kopplat till detta utvecklas det en ny plan för hållbar utveckling för att koppla samman strategier med det nya ledningssystemet.

Det är viktigt att arbetet med miljöledningssystemet kontinuerligt följs upp och utvärderas för att säkerställa att miljöledningsarbetet omvandlas i ett effektivt miljöarbete.

3.4 Information och redovisning av kommunens miljöarbete

3.4.1 Iakttagelser nuläge

Information till kommunens invånare rörande kommunens miljöarbete utgår till stor del från kommunens miljöstrateg. Detta diskuterades med miljöstrategen som menar att kommunen försökt att utvidga arbetet med att sprida information kring miljöarbetet. Miljöavdelningen arbetar för att informera kommunens invånare om miljöarbetet och vilka åtgärder som invånarna själva kan göra för att bidra i miljöarbetet. Detta görs främst genom informationskampanjer riktade mot kommuninvånarna. Efter kampanjerna sker det dock inget uppföljningsarbete för att ta reda på huruvida den varit lyckad. Utöver informationskampanjer informeras invånarna på kommunens hemsida. Där redogörs allt miljöarbete som kommunen genomför. Redovisning av kommunens miljöarbete görs i varje års miljöbokslut.

Inom kommunens verksamhet ska anställda med koppling till miljöarbetet genomföra en webbaserad miljöutbildning, så som beskrivet i avsnitt 3.1.2.

3.4.2 Kommentarer

Kommunen genomför kontinuerligt informationskampanjer rörande både kommunens miljöarbete och åtgärder invånarna själva kan göra. Det finns dock anledning att utvärdera dessa kampanjer för att därefter ha möjlighet att följa upp och utveckla dem.

4 Sammanfattande bedömning

Genomförd granskning har visat att det förekommit brister i Upplands-Bro kommuns arbete för en hållbar miljömässig utveckling under den granskade tidsperioden. Dock har kommunen iscensatt en pågående omstrukturering av miljöarbetet för att åtgärda bristerna. Den sammanfattande bedömningen grundar sig på följande identifierade slutsatser:

- Det införs ett miljöledningssystem med syfte att förankra, strukturera och systematisera miljöarbetet i kommunen. (3.2.3)
- Måluppfyllelsen av de mätbara delmålen i Miljöplan 2010-2030 har varit låg. Endast 5 av 23 mål uppfylldes år 2015, som var det senaste året då resultat kopplat till de mätbara delmålen redovisades. (3.1.3)
- Den låga måluppfyllelsen har delvis berott på att arbetet för att nå miljömålen inte fått fäste i kommunens alla verksamheter. (3.1.3)
- Miljöplan 2010-2030 har tydliga och mätbara mål. (3.1.3)
- Det har fastställts beslut för att effektivisera miljöarbetet. (3.2.3)
- Upphandlingar genomförs med miljöbedömningar utifrån de antagna miljömålen. (3.2.3)
- Informationskampanjer rörande kommunens miljöarbete bör följas upp. (3.4.3)

Införandet av ett miljöledningssystem innebär större möjligheter att förankra miljöarbetet i kommunens alla verksamheter samt att strukturerat arbeta för att skapa en hållbar utveckling.

KPMG AB, dag som ovan

Patrik Hellberg

Kommunal revisor

Anders Peterson

Certifierad kommunal yrkesrevisor